

Levensbeschrijving van Johannes Paulus II

Karol Józef Wojtyła (1920-2005), vanaf 1964 aartsbisschop van het Poolse Krakau, werd in 1978 tot paus verkozen; hij nam toen de naam Johannes Paulus II aan.

7-4-2005

Familie

Karol Józef Wojtyła, sinds zijn verkiezing tot paus in 1978 bekend als Johannes Paulus II, werd op 18

mei 1920 geboren in Wadowice, een stadje op 50 kilometer van Krakau, Polen. Karol was de jongste van twee zonen die uit het huwelijk van Karol Wojtyla en Emilia Kaczorowska werden geboren. Zijn moeder overleed in 1929; zijn oudere broer, de arts Edmund, stierf in 1932 en zijn vader, een legerofficier, in 1941.

Oorlogstijd

Na het afronden van zijn middelbare schoolopleiding in Wadowice, ging Karol in 1938 Poolse taal- en letterkunde studeren in Krakau. De Duitse bezettingsmacht sloot de universiteit een jaar later, in 1939. De jonge Karol moest gaan werken in een steengroeve (1940-1944) en later in de chemische fabriek Solvay. Alleen zo kon hij in zijn levensonderhoud voorzien en deportatie naar Duitsland voorkomen.

Ondergronds

Ondanks het zware werk in de steengroeve zag Wojtyla nog kans om te studeren. In 1942 gaf hij gehoor aan zijn priesterroeping, en begon hij lessen te volgen aan het Seminarie van Krakau, dat ondergronds was gegaan. Wojtyla gaf blijk van grote energie door mede aan de wieg te staan van het 'Rhapsodie Theater', ook een ondergrondse aangelegenheid.

Priesterwijding

Na de Tweede Wereldoorlog vervolgde Karol zijn studies aan het officieel heropende grootseminarie van Krakau. Daarnaast werd hij student aan de theologische faculteit. Wojtyla werd Priester gewijd in Krakau op 1 november 1946.

Studies in Rome

Van 1946 tot 1948 verbleef Wojtyla in Rome, waar hij theologie en filosofie studeerde. Hij promoveerde in de

theologie op een dissertatie over het geloof in de werken van Johannes van het Kruis.

Wojtyla in Nederland

In de jaren van zijn studie in Rome verzorgde Wojtyla tijdens zijn vakanties het pastoraat onder Poolse immigranten in Frankrijk, België en Nederland. Wojtyla beschreef zijn indrukken van deze landen in een document, beschikbaar in een Nederlandse vertaling in Word.

Professor

In 1948 keerde Wojtyla terug naar Polen waar hij in 1953 promoveerde in de filosofie. Daarna werd hij professor in de moraaltheologie en sociale ethiek aan het grootseminarie van Krakau en aan de theologische faculteit van Lublin.

Aartsbisschop van Krakau

Paus Pius XII benoemde Karol Wojtyla op 4 juni 1958 tot hulpbisschop van Krakau. De wijding vond plaats op 28 september 1958. Op 13 januari 1964 benoemde paus Paulus VI hem tot Aartsbisschop van Krakau. Dezelfde paus creëerde hem op 26 juni 1967 tot Kardinaal.

Gaudium et Spes

Wojtyla nam deel aan het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) en had een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van de pastorale constitutie Gaudium et spes, 'over de kerk in de wereld van deze tijd'.

Tot paus gekozen

Op 16 oktober 1978 aanvaardde kardinaal Wojtyla zijn verkiezing tot paus. Onder de naam Johannes Paulus II werd hij de 263ste opvolger van Petrus. Wojtyla was de eerste niet-Italiaanse Paus in ruim 450 jaar, en tevens de eerste uit Polen

afkomstige paus ooit. De plechtige inauguratie van Johannes Paulus II vond plaats op 22 oktober op het Sint-Pietersplein.

Reizen

In januari 1979 ondernam Johannes Paulus II zijn eerste buitenlandse pastorale reis, naar Mexico. In juni datzelfde jaar bezocht hij zijn vaderland Polen en Ierland. In oktober 1979 reisde hij naar de Verenigde Staten. Weinigen konden toen bevroeden hoe ver en vaak Johannes Paulus II nog zou reizen.

Bezoek aan Nederland

In 1985 deed Johannes Paulus II Nederland aan. Het bezoek vormde het hoogtepunt van de grote verdeeldheid die de Nederlandse kerkprovincie dreigde te verscheuren, de zogeheten Polarisation. Johannes Paulus II heeft zich persoonlijk zeer ingespannen

om aan die verdeeldheid een einde te helpen maken.

Oecumene en interreligieuze dialoog

Johannes Paulus II is sterk gevormd door de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog, die hij deels zelf aan den lijve heeft ervaren. Hij heeft altijd groot belang gehecht aan verzoening en vrede. Dat is onder meer tot uiting gekomen in de grote inspanningen die hij zich getroostte op het vlak van Oecumene en in de zogenaamde 'Interreligieuze dialoog': gesprekken met niet-christelijke godsdiensten.

Wereldjongerendagen

Miljoenen kennen Johannes Paulus II als de paus die jongeren over de hele wereld vanaf 1985 met een nieuw geloofselan wist te bezielen middels de zogenaamde 'Wereldjongerendagen'.

Documenten

Johannes Paulus II heeft veertien encyclieken het licht laten zien. In deze documenten waarin de kerkelijke leer wordt uiteengezet, heeft hij volgens een duidelijk patroon gewerkt aan de beschrijving van het geloof op wezenlijke punten. Ook in apostolische brieven, exhortaties en andere documenten heeft paus Johannes Paulus II talrijke kwesties aan de orde gesteld. In *Mulieris dignitatem* bijvoorbeeld belicht hij de waardigheid van de vrouw. In *Ordinatio sacerdotalis* onderstreept hij dat de priesterwijding is voorbehouden aan mannen. In *Familiaris consortio* benadrukt de paus de centrale plaats van de christelijke familie in de moderne wereld. *Reconciliatio et paenitentia* bevat een pleidooi voor het sacrament van boete en verzoening. Van groot belang zijn verder het Wetboek van Canoniek

Recht voor de Latijnse ritus (1983) en de Katechismus van de Katholieke Kerk, die in 1993 verscheen.

Val van het communisme

Johannes Paulus II heeft zich vanaf het begin van zijn pontificaat vasthoudend ingezet voor de mensenrechten en vrede tussen de volkeren. Een van de opvallendste successen die hij tot stand hielp brengen was de opkomst van de Solidariteitbeweging in Polen.

Johannes Paulus heeft hierdoor, en door werkzame ‘stille’ diplomatie achter de schermen, uiteindelijk sterk kunnen bijdragen aan de ineenstorting van het communisme in zijn geboorteland en de rest van het Oostblok.

Onze Lieve Vrouw van Fatima

Johannes Paulus II gaf de eer voor zijn diplomatieke succes en aan de Heilige Maagd Maria, onder de titel

Onze Lieve Vrouw van Fatima. Zij speelt een cruciale rol in zijn leven. In 1981 ontsnapte hij op wonderbaarlijke wijze aan de dood bij een moordaanslag, gepleegd op de verjaardag van de eerste Mariaverschijning in Fatima (13 mei 1917). Hij toonde Maria zijn dankbaarheid door op 13 mei 1982 naar Fatima te gaan en de wereld en Rusland toe te wijden aan het Onbevleete Hart van Maria, precies zoals de Heilige Maagd in 1917 had gevraagd.

Paus tot het einde

Johannes Paulus II heeft een hoge leeftijd bereikt, waarbij zijn gezondheidstoestand in zijn laatste levensjaren steeds verder verslechterde. Regelmatig werd er dan ook over gespeculeerd of hij vrijwillig zijn ambt zou neerleggen. Hij heeft dit niet gedaan. Mogelijk speelde de hieraan inherente

praktische problemen een rol. Om te beginnen kan in principe nooit onomstotelijk worden vastgesteld dat een paus volledig zonder externe druk afstand doet van het pausschap, terwijl dit toch een *conditio sine qua non* is voor een geldige gang van zaken. Daarnaast brengt een teruggetreden paus een vrije keuze van zijn opvolger in gevaar. De kardinalen kunnen namelijk niet in alle vrijheid voor een eventuele 'tegenhanger' kiezen, wanneer de vorige paus zijn invloed, bewust of onbewust, nog doet gelden. En wat te denken van uitspraken, die een teruggetreden paus zou kunnen doen om zijn opvolger te bekritisieren of in verlegenheid te brengen?

Waarschijnlijker is echter dat Johannes Paulus II is aangebleven omdat hij zich persoonlijk geroepen voelde om God, de Heilige Maagd Maria en de gelovigen tot aan zijn stervensuur te dienen, geheel overeenkomstig zijn lijfspreuk: 'Totus

Tuus'. Johannes Paulus II overleed in de avond van 2 april 2005.

katholiek nederland.nl

pdf | Document automatisch
aangemaakt door [https://
dev.opusdei.org/nl/article/
levensbeschrijving-van-johannes-
paulus-ii/](https://dev.opusdei.org/nl/article/levensbeschrijving-van-johannes-paulus-ii/) (11-8-2025)